

Sal B

Refleksjon som metode/arbeidsmåte i føreropplæring

Knut Alfred Myren, Høgskolen i Akershus (HiA)/TPS

Refleksjon i føreropplæringa

Knut Alfred Myren
høgskolelektor

Nasjonalt konferanse om
føreropplæring og førerprøver
Hafjell, 25. - 27.10.2006

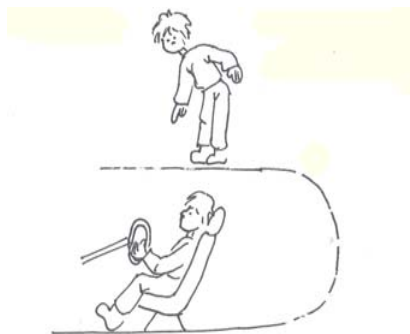
Hvordan har du det akkurat nå?

- **Self awareness** (varhet, bevissthet, oppmerksomhet)
 - tankemessig (kognitivt)
 - følelsemessig (affektivt)
 - kroppslig (motorisk, handling)
- **Evnen til denne her-og-nå-registreringa er sentral.**
Mathisen og Høigaard (2004) sier at her-og-nå-fokusering vil hjelpe den veiledende til en ytterligere innsikt og forståelse. Dette kan frigjøre den veiledendes ressurser. Ved å fokusere på reaksjoner og følelser vil en kunne skape et "øyeblikkets ettertanke"
- **Refleksjon** (tilbakevending, tilbakekasting, ettertanke, metaprosess)
Refleksjon er en nødvendig betingelse for å lære (Johnsen 1999)
Refleksjon er knyttet til handling med det formål å forbedre handlingen.

- Refleksjon kan skje i handling (undervegs) og etter handling (Schøn 1983, 1987)
"å reflektere før, under og etter handling er vesentlig for at yrkesutøvelsen skal være god" - (Tveiten 1998)

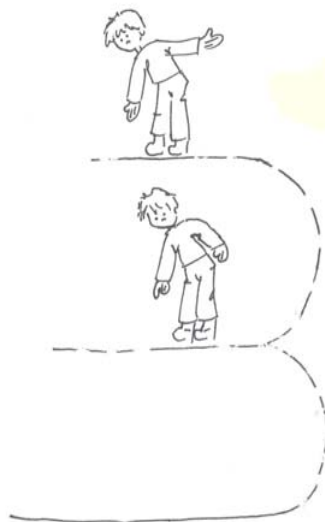
”Glasstaksærbe”

1)

-hva gjør jeg?
-hvordan har jeg det?

2)

-hvordan var det
å gjøre dette?

Læring ved handling og refleksjon

Refleksjonsområder

- handling (ferdighetsmessig, motorisk)
 - kunnskapsmessig (kognitiv)
 - eksistensiell tilknytning (affektiv)
 - generalisering
 - faglig
 - personlig
 - konsekvenser
 - intrapersonlig
 - interpersonlig
 - ekstrapersonlig
 - transpersonlig
- (Yeomans 1973)

Fra lærer til veileder

Veileders rolle er å tilrettelegge for refleksjoner. Veilederen må ha erfaringer med egenrefleksjon og utviklet sjølinnsikt.

Dersom en elev skal kunne få innsikt, må veileder oppfordre og utfordre eleven til refleksjon og sjølinnsikt.

Etisk regel: "Ikke presse noen, men gi mulighet for".

”Verktøy” i refleksjonsarbeidet

- samtale
- loggbokskrivning
- videoopptak
(se Johnsen 1999)

Begrunnelser for refleksjon

I læreplanene av 15.10.2004 står det: "Elevene må gjennom hele opplæringen, men særlig i den trafikale ferdighetstreningen, få øving i å reflektere over egne handlings- og vurderingstendenser og derved få en dypere forståelse av det å ferdes i trafikken". (s 10)

"Selvinnsikt;

Elevene må konfronteres med og reflektere over egne atferdstendenser". (s 10)

"Arbeidsmåter;

Undervisningen skal legges opp på en slik måte at elevene utvikler evne til refleksjon, til å ta andre perspektiv og til å samarbeide i trafikken". (s 12)

”Når man vekkes til ettertanke ser det ut til at det ikke bare dreier seg om en ren intellektuell tankevirksomhet. Det er på en måte noe som slår meg, og samtidig vekker meg emosjonelt.

Noe går opp for **hele meg**. Kanskje det er dette som gjør at det å ”bli vekket” ofte kan gjøre vondt.” (Grendstad, 1986 s 194)

”Det gör ondt när knoppar brister”.

Refleksjon gir ny eller dypere innsikt som angår meg intellektuelt og emosjonelt. Innsikten fører til nytt standpunkt og ny atferd.

”Jo mer jeg opplever at en sak angår meg, jo større innvirkning vil dette ha på min væremåte og mine handlinger”. (Combs og Snygg 1959)

Aronson (1975) hevder at når jeg har fått innsikt i noe som er viktig for meg, handler jeg i samsvar med denne innsikten.

Kan du bruke noe av dette i ditt arbeid? - Eventuelt hva og hvordan?

Litteratur

Aronson, E. (1976): The Social Animal
San Francisco. Freeman & Co

Combs, A.W. & Snygg, D. (1959):
Individual Behavior.

New York. Harper & Brothers

Ellström, P-E. (1996): Rutin och
reflektion. Lund. Studentlitteratur.

Grendstad, N.M. (1986): Å lære en å
oppdage. Oslo. Didakta.

Johnsen, B. (1999): Hva ser jeg når jeg
ser? Og hva sier jeg at jeg ser?

Høgskolen i Akershus. Læremidler for
profesjonsutdanning.

Mathisen, P og Høigaard, R. (2004):
Veiledningsmetodikk.

Kristiansand S. Høgskoleforlaget.

Moxnes, P. (1981): Læring og
ressursutvikling i arbeidsmiljøet. Oslo.
Institutt for sosialvitenskap.

Schøn, D. (1983): The Reflective
Practitioner. New York. Basic Books.

Schøn, D. (1987): Educating the
Reflective Practitioner. San Francisco.
Jossey-Boss.

Statens vegvesen (2004): Læreplaner
for førerkortklasse B og BE. Oslo.

Tveiten, S. (1998): Veiledning - mer
enn ord.....Bergen. Bokforlaget.

Yeomans, T. (1973): Toward a
Confluent Theory of the Teaching of
English. Ph.D.-avhandling. Santa Barbara.